

Н. А. Тарасенкова

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Черкаси, Україна

ntaras7@ukr.net

І. В. Лов'янова

Криворізький державний педагогічний університет

Кривий Ріг, Україна

lovira22@i.ua

Н. П. Железняк, Б. Й. Окунєв

Черкаська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 15

Черкаси, Україна

okunevck@gmail.com

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ УЧНІВ БАГАТОПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

У Концепції профільного навчання [1] у старшій ланці загальної середньої освіти акцентується увага на створенні умов для диференціації та індивідуалізації навчання, розвитку здібностей, вибору учнями індивідуальних освітніх траєкторій, відповідно до їхніх здібностей, нахилів і потреб.

Старший шкільний вік є найбільш сприятливим щодо виявлення схильності, прагнень/намірів і формування інтересів, мотивів і ціннісних орієнтацій старшокласників, а тому процес формування професійної спрямованості особистості є закономірним під час навчання у профільній старшій школі. Формуванню професійної спрямованості особистості буде сприяти професійно спрямоване навчання, характерною рисою якого є формування мотивації навчальної діяльності, ціннісних орієнтацій особистості, розвиток професійно важливих якостей особистості.

Сучасні науково-педагогічні дослідження спрямовуються на розроблення наукових основ формування професійної спрямованості особистості, його соціалізації у процесі навчання. Принцип професійної спрямованості регулює в освіті співвідношення загального і специфічного, визначає діалектичні взаємодії цілісного розвитку особистості і її особливого, професійного. Що підкреслює особливе дидактичне значення принципу професійної спрямованості у профільному навчанні [2].

Потенціал математики дозволяє не тільки формувати логічне мислення, розвивати критичність мислення й інтуїцію, впливати на інтелектуальний розвиток, але і виховувати ставлення до математики як до частини загальнолюдської культури, що відіграє особливу роль у суспільному розвитку. Це визначає пріоритет математики для формування важливих якостей особистості, що допоможуть учням орієнтуватися в сучасному світі професій.

Виходячи з вище означеного, уважаємо, що реалізація в навчанні математики принципу професійної спрямованості повинна мати на меті формування математичного аспекту готовності випускника школи до свідомого вибору сфери професійної діяльності. До змісту цього поняття ми вносимо таке: розвиток мислення і формування професійно важливих прийомів розумової діяльності; забезпечення математичного апарату для вивчення спеціальних дисциплін і професійної підготовки; методологічну підготовку до безперервної самоосвіти в галузі математики і її застосувань. Можна стверджувати, що професійна спрямованість навчання є категорією педагогічної науки, яка передбачає єдність змістовного і процесуального аспектів, що регулюють зміст і структурування матеріалу, вибір методичних засобів з урахуванням необхідності формування професійно важливих знань, умінь і навичок фахівця. При цьому

змістовний аспект має на увазі побудову професійно спрямованого курсу математики, а процесуальний – вибір методів, форм і засобів організації навчально-пізнавальної діяльності, необхідних для формування навичок самостійної роботи і професійного самовдосконалення.

Дослідно-експериментальна робота за темою «Організаційно-педагогічні умови забезпечення реалізації індивідуальних освітніх траєкторій учнів багатопрофільної школи в умовах упровадження нових державних стандартів освіти» здійснюється на базі загальноосвітньої школи I-III ступенів № 15 Черкаської міської ради Черкаської області». Методика побудови індивідуальної освітньої траєкторії математичної підготовки учня багатопрофільної школи передбачає, що в основу її побудови покладені рівень навченості й мотивація учня. Збереження логіки предмета, його структури і змістових основ досягається за допомогою фіксованого обсягу фундаментальних освітніх об'єктів і пов'язаних із ними проблем, які разом із індивідуальною траєкторією навчання забезпечать досягнення учнями нормативного освітнього рівня. Як специфічну канву для побудови індивідуальної освітньої траєкторії пропонуємо фреймову модель математичної підготовки учнів. Основу вибору траєкторії становлять фрейми змісту навчання і організаційний фрейм. Фрейм змісту навчання складається з фреймів інваріантного змісту, передбаченого Державним освітнім стандартом і навчальними програмами, а також фрейму варіативного змісту – курси за вибором. Організаційний фрейм передбачає зв'язок методів, форм і засобів навчання, спрямованих на розв'язання завдання формування професійних якостей особистості учня певного профілю. Отже, основу побудови індивідуальної освітньої траєкторії учня профільної школи становлять: профіль навчання, курси за вибором, ступінь академічності викладу змісту навчання.

Література

1. Концепція профільного навчання у старшій школі // Математика в школі. – 2006. – №4. – С. 2-7.
2. Лов'янова І. В. Професійно спрямоване навчання математики у профільній школі: теоретичний аспект: монографія / І. В. Лов'янова. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 354 с.

Анотація. Тарасенкова Н. А., Лов'янова І.В., Желєзняк Н.П., Окунев Б.Й. Реалізація принципу професійної спрямованості навчання математики учнів багатопрофільної школи. У статті розглянуто питання дотримання принципу професійної спрямованості в організації навчання математики учнів, багатопрофільної школи на етапі допрофільної підготовки і профільного навчання.

Ключові слова: професійно спрямоване навчання математики, фреймова модель побудови індивідуальної освітньої траєкторії учня.

Summary. Tarasenkova N., Lovyanova I., Zheleznyak N., Okunev B. Realization of the principle of professional orientation of teaching mathematics students of a multi-disciplinary school. The article deals with the issues of adherence to the principle of professional orientation in the organization of teaching students' mathematics, a multidisciplinary school at the preprofile training stage and profile education..

Keywords: the professionally directed training in mathematics, the frame model of creation of an individual educational trajectory of a pupil.

Аннотация. Тарасенкова Н. А., Ловьянова И.В., Железняк Н.П., Окунев Б.И. Реализация принципа профессиональной направленности обучения математике учащихся многопрофильной школы. В статье рассмотрены вопросы соблюдения принципа профессиональной направленности в организации обучения математике учащихся, многопрофильной школы на этапе допрофильной подготовки и профильного обучения.

Ключевые слова: профессионально направленное обучение математике, фреймовая модель построения индивидуальной образовательной траектории учащегося.